

REKABET BÜLTENİ

Ocak 2018

**Dış İlişkiler, Eğitim ve Rekabet
Savunuculuğu Dairesi**

Bu Sayıya Katkıda Bulunanlar

Osman Tan ÇATALCALI

Hüseyin COŞGUN

Aytül KÜÇÜK

Ebru İNCE

Ömer Faruk ÇELİK

Dr. Mehmet ÖZKUL

Bilge TANRISEVEN

Betül GÜLSERDİ

Derya ERFİDAN

İletişim

bulten@rekabet.gov.tr

Rekabet Kurumu

2018 - Ankara

GİRİŞ	1
SEÇİLMİŞ GEREKÇELİ KARARLAR	2
DÜNYADAN HABERLER	16
SEÇİLMİŞ İDARİ YARGI KARARLARI	20
EKONOMİK ARAŞTIRMALAR	26

2017 yılının son 3 ayında rekabet hukuku, iktisadı ve politikası alanlarındaki gelişmelere ilişkin haberlerin yer aldığı Rekabet Bülteni ile karşınızdayız.

Bu sayımızın “Seçilmiş Gerekçeli Kararlar” başlıklı bölümünde 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun’un ilgili maddeleri çerçevesinde yürütülen 1 soruşturmaya, 4 muafiyet değerlendirmesine, 1 önaraştırmaya ve 2 farklı önaraştırma kapsamında teşebbüslere verilen idari para cezalarına yer verilmiştir.

Rekabet Bülteni’nin “Dünyadan Haberler” başlıklı bölümünde ise AB - Portekiz, Rusya, İtalya, Japonya ve Avustralya’dan haberlere yer verilmiştir.

“Seçilmiş İdari Yargı Kararları” başlıklı bölümünde önemi nedeniyle sadece Danıştay 13. Dairesi’nin 15.10.2017 tarih, E. 2014/2458 K. 2017/2511 sayı ile Rekabet Kurulu’nun 17.01.2014 tarih, 14-03/60-24 sayılı Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. hakkında aldığı karara yer verilmiştir.

En son bölüm olan “Ekonomik Araştırmalar” bölümünde ise Journal of Antitrust Enforcement adlı dergide yayımlanan “Avrupa Komisyonu’nun Kartel Soruşturmasında Uzlaşma Prosedürü: Ön Değerlendirme” ve OECD Economics Department Working Papers’ta yayımlanan “Düzenleme, Kurumlar ve Verimlilik: OECD Ülkelerinden Yeni Makroekonomik Kanıtlar” başlıklı makalelerin özetlerine yer verilmektedir.

Son olarak, her zaman olduğu gibi Rekabet Bülteni’ne ilişkin görüş ve önerilerinizi bizlere ulaştırmak için bulten@rekabet.gov.tr adresini kullanabileceğinizi hatırlatmak istiyoruz.

Herkese iyi çalışmalar dileriz.

Dış İlişkiler, Eğitim ve Rekabet Savunuculuğu Dairesi

▪ **"Sosyal Güvenlik Kurumu Kapsamındaki Kişilerin Türk Eczacıları Birliği Üyesi Eczanelerden İlaç Teminine ilişkin Protokol"e Yönelik Soruşturma**

Karar Tarihi:
13.07.2017

Karar Sayısı:
17-22/362-158

Türü:
Soruşturma

İlgili karar Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) ile Türk Eczacıları Birliği (TEB) arasında imzalanarak 01.02.2012 tarihinde yürürlüğe giren "Sosyal Güvenlik Kurumu Kapsamındaki Kişilerin Türk Eczacıları Birliği Üyesi Eczanelerden İlaç Teminine ilişkin Protokol" (2012 yılı Protokolü) ve buna bağlı işlemlerle reçetelerin tek elden dağıtımı ve belirlenen sıra-limit dâhilinde eczaneler arasında paylaştırılmasının sağlanması suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerinin ihlal edilip edilmediğinin tespitine yönelik olarak, Danıştay'ın iptal kararı üzerine açılan soruşturma sonucunda alınmıştır. İlgili soruşturma TEB, İzmir 3. Bölge Ecza Odası, Adana Eczacı Odası, Bursa Eczacı Odası, Adıyaman Eczacı Odası, Antalya Eczacı Odası, Uşak Eczacı Odası ve Giresun Eczacı Odası hakkında yürütülmüştür.

Kararda ilk olarak SGK'nın TEB ile imzalanan protokoller çerçevesindeki faaliyetlerinin 4054 sayılı Kanun kapsamında teşebbüs davranışı olmadığı değerlendirilmiştir. Ardından TEB ve bağlı eczacı odalarının 4054 sayılı Kanun anlamında teşebbüs birliği olduğu tespit edilmiştir. Kararda

- TEB'in protokolün tarafı olması,
- TEB Merkez Heyeti'nin sistemin işleyişindeki rolü ve sorumluluğu,
- Sisteme uymayan eczanelere yönelik yaptırımların bizzat TEB Merkez Heyeti tarafından uygulanacak olması,
- Bölge eczacı odalarının TEB Büyük Kongresi ve Merkez Heyeti'nin kararlarına uymak zorunda olması ve bu çerçevede TEB'in eczacı odalarının üst kuruluşu niteliğinde olması gibi hususlar,

TEB ile SGK arasında imzalanan protokoller çerçevesinde yapılan sıralı reçete dağıtımına yönelik uygulamaların değerlendirilmesinde dikkate alınmıştır.

TEB ve SGK arasında imzalanan 2012 yılı Protokolü'nün dayanaklarından biri, 6643 sayılı Kanun'un 39(j) maddesi olup anılan madde uyarınca TEB'in konu hakkında yetkili olduğu açıktır. Bununla birlikte, çeşitli mahkeme kararlarında SGK ile TEB arasında imzalanan protokolün, her iki tarafın tabi olduğu mevzuat hükümlerinin yanı sıra ilgili diğer mevzuat ve hukuk kurallarına da uygun olmasının zorunlu olduğu açıkça ifade edilmiştir. Bu

açından bakıldığında, soruşturma konusu protokolün içeriğinin ve TEB'in bu protokole dayanarak yaptığı işlemlerin 4054 sayılı Kanun'a aykırı olmaması gerekmektedir.

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendindeki pazar paylaşımına ilişkin yasak 4054 sayılı Kanun kapsamında teşebbüs oldukları kabul edilen eczaneler için de geçerlidir. Bazı reçete gruplarının eczaneler arasında "eşit paylaşım" esasına dayanılarak dağıtılması da 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırı bir durum teşkil etmektedir. 4054 sayılı Kanun'un genel gerekçesinde rekabet halindeki bir piyasada oyuncuların fiyat, kalite ve ürün çeşitliliği üzerinden birbirleriyle yarışarak daha verimli çalışacağı, buradan elde edilen iktisadi etkinliğin ise tüketicilerin faydasına olacağı belirtilmektedir. İlaçların eczaneler tarafından perakende seviyede satışının fiyat rekabeti getirmesi beklenebilirse de, gerek beşeri ilaç fiyatlarının doğrudan kamu otoriteleri tarafından tespit edilmesi gerekse tespit edilen fiyatlar üzerinden verilecek ıskontoların TEB ve SGK arasında imzalanan protokollerle belirli oranlara bağlanmış olması eczaneler arasında yapılabilecek fiyat rekabetini tamamen ortadan kaldırmasa da son derece sınırlı bir hareket alanına sıkıştırmaktadır. Bu nedenlerle, beşeri ilaçların perakende satışı seviyesindeki rekabet büyük ölçüde hizmet sunumu alanına kaymaktadır. 2012 ve 2016 yıllarına ait protokollerin 3.7. maddeleri ve bunların 4. eklerinde düzenlenen sıralı reçete dağıtım sisteminin, bu düzenlemelerle listelenen reçete gruplarında suiistimallerin önlenmesi ve ilacın rasyonel tüketiminin sağlanması amacıyla uygulamaya konulduğu belirtilmekte, belirlenen sıra ve kota dahilinde ilaçlar sıradaki eczane tarafından karşılanmaktadır. Her bir reçete grubu için ayrı belirlenen sıra ve kota sisteminde, eczanelerin karşılayacağı reçete miktarı belirlendiğinden, eczaneler arasında hizmet rekabetine girilmesini gerektirecek herhangi bir neden kalmamaktadır. Sıralı reçete dağıtımına tabi ilaçlar bakımından müşteri kaybetme endişesi yaşamayan eczanelerin, hizmet kalitesini artırma yönünde bir güdüsü bulunmamaktadır.

Kuruma intikal eden ilk şikâyetten günümüze kadar Kurul tarafından sıralı reçete dağıtım uygulamalarını konu edinen herhangi bir soruşturma açılmamış olması ve dolayısıyla TEB veya bölge eczacı odaları hakkında idari bir yaptırım uygulanmamış olması, Kurul'un bu uygulamaları 4054 sayılı Kanun'a uygun bulmasından değil, uygulamanın 2007 yılı öncesinde Bütçe Uygulama Talimatları, Sağlık Uygulama Tebliği gibi ikincil mevzuat düzenlemelerine dayandırılmış olmasına, SGK'nın kuruluşundan itibaren ise SGK gibi 4054 sayılı Kanun kapsamında teşebbüs olarak kabul edilemeyecek bir kamu kurumu ile TEB arasında imzalanan protokollere dayandırılmış olmasından kaynaklanmaktadır.

Kurul kararlarının geneline bakıldığında ikincil mevzuat düzenlemelerine dayanıyor olsa da sıralı reçete dağıtım uygulamalarına Kurulca olumlu bakılmadığı anlaşılmaktadır. Zira, protokol kapsamında yapılan reçete dağıtım uygulamaları ile ilgili olarak da konunun 4054 sayılı Kanun bakımından sakıncalı olduğuna dair değerlendirmelerde bulunulmuş, bu tespit ve değerlendirmeleri içeren görüş yazılarının uygulamanın dayandırıldığı mevzuatla ilgili olan kamu kurumlarına gönderilmesi kararlaştırılmıştır. Kurul, 4054 sayılı Kanun çerçevesinde rekabet savunuculuğu görevini yerine getirerek ilgili kamu kurum ve kuruluşlarını reçete paylaşım uygulamalarının 4054 sayılı Kanun'un lafzına ve ruhuna aykırı olduğu hususundaki görüş ve değerlendirmeleri ile bilgilendirmiştir.

Sonuç olarak SGK'nın dosya konusu bakımından teşebbüs niteliğini haiz olmaması nedeniyle SGK ile TEB arasında imzalanan "Sosyal Güvenlik Kurumu Kapsamındaki Kişilerin Türk Eczacıları Birliği Üyesi Eczanelerden İlaç Teminine İlişkin Protokol" ve buna bağlı uygulamaların 4054 sayılı Kanun'un kapsamında olmadığına dolayısıyla aynı Kanun'un 16. maddesi uyarınca soruşturma tarafı teşebbüs birliklerine idari para cezası uygulanamayacağına karar verilmiştir. Ancak Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 2012/2606 E.; 2013/1271 K. sayılı kararında yer alan "[...] Türk Eczacıları Birliği ile [...] Sosyal Güvenlik Kurumu arasında yapılacak protokolün her iki tarafın tabi olduğu mevzuat hükümlerinin yanı sıra konu ile ilgili diğer mevzuat ve hukuk kurallarına da uygun olması zorunludur." hükmü uyarınca SGK ile TEB arasındaki "Sosyal Güvenlik Kurumu Kapsamındaki Kişilerin Türk Eczacıları Birliği Üyesi Eczanelerden İlaç Teminine İlişkin Protokol" ve buna ilişkin uygulamalarda 4054 sayılı Kanun ve ilgili mevzuatın dikkate alınması konusunda TEB'e, SGK'ya ve ilgisi nedeniyle T.C. Sağlık Bakanlığı ile T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına görüş gönderilmesini teminen Başkanlık görevlendirilmiştir.

▪ **Efes Pazarlama ve Dağıtım Ticaret A.Ş.'nin Dört Tip Kapalı Satış Noktası Sözleşmesi'ne İlişkin Muafiyet İncelemesi**

Karar Tarihi:
03.07.2017

Karar Sayısı:
17-20/320-142

Türü:
Muafiyet

İlgili karar Efes Pazarlama ve Dağıtım Ticaret A.Ş.'nin (EFPA), 17.11.2011 tarihli ve 11-57/1474-530 sayılı Kurul kararı ile menfi tespit verilen Kapalı Satış Noktası Sözleşmesi'nde değişiklikler yapılmak suretiyle hazırlanmış olan dört tip yeni Kapalı Satış Noktası Sözleşmesi'ne menfi tespit verilmesi/muafiyet tanınması talebinin değerlendirilmesi sonucunda alınmıştır.

İlgili sözleşmeler şunlardır:

- Tam Münhasır Kapalı Satış Noktası Sözleşmesi,
- Sınırlı Münhasır Kapalı Satış Noktası Sözleşmesi,
- Miktar Taahhütlü Kapalı Satış Noktası Sözleşmesi ve
- Standart Kapalı Satış Noktası Sözleşmesi (birlikte).

Tam Münhasır Kapalı Satış Noktası Sözleşmesi dört alternatifli olarak sunulmuştur. Bahse konu sözleşmenin EFPA lehine münhasırlık hükümleri ihtiva ettiği, bir başka ifadeyle rakip bira ürünlerinin satılmasını engellemek suretiyle kapalı satış noktalarına tek marka satma yükümlülüğü getirdiği; 10.04.2008 tarihli ve 08-28/321-105 sayılı Kurul kararına aykırı bir şekilde soğutuculara rakip bira ürünlerinin konulmasını yasakladığı; rakip bira ürünlerinin satılması halinde cezai şart uygulanmasına olanak tanıdığı; nakit veya nakit bazlı katkı ile iskontonun, münhasıran EFPA bira ürünlerinin satılması koşuluna bağlı olarak verilmesini öngördüğü görülmektedir. Bu çerçevede, ilgili sözleşmelere 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olmaları sebebiyle menfi tespit belgesi verilmemiş, EFPA'nın 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin 2. maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen eşiğin aşılması nedeniyle aynı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanamadığına, ilgili sözleşmenin tüm alternatiflerinin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde aranan koşulları taşıyamaması sebebiyle ilgili sözleşmeye bireysel muafiyet tanınamayacağına karar verilmiştir.

Sınırlı Münhasır Kapalı Satış Noktası Sözleşmesi'nin EFPA lehine münhasırlık hükümleri ihtiva ettiği, 10.04.2008 tarihli ve 08-28/321-105 sayılı Kurul kararına aykırı bir şekilde soğutuculara rakip bira ürünlerinin konulmasını yasakladığı; rakip bira ürünlerinin satılması halinde cezai şart uygulanmasına olanak tanıdığı; nakit veya nakit bazlı katkı ile iskontonun, münhasıran EFPA bira ürünlerinin satılması koşuluna bağlı olarak verilmesini öngördüğü görülmektedir. Bu çerçevede, ilgili sözleşmeye 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olması sebebiyle menfi tespit belgesi verilmemiş, EFPA'nın 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin 2. maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen eşiğin aşılması nedeniyle aynı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanamadığına, ilgili sözleşmenin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde aranan koşulları taşıyamaması sebebiyle ilgili sözleşmeye bireysel muafiyet tanınamayacağına karar verilmiştir.

Miktar Taahhütlü Kapalı Satış Noktası Sözleşmesi ile kapalı satış noktalarının EFPA'ya ait bira ürünlerini sözleşmede belirtilen litre miktarında satmayı taahhüt etmesi öngörülmekte olup, rakip bira ürünlerinin satışına yönelik herhangi bir rekabet yasağı getirilmemektedir. İlgili sözleşmedeki miktar

taahhüdünün, nakit katkı ve verilen iskontolar yoluyla geriye dönük ve kişiselleştirilmiş olarak uygulanabileceği, noktaların alım oranları önceki yılki EFPA satışı kadar belirlense de bira pazarındaki olası bir daralmadan etkilenebileceği, EFPA'nın satışlarını artırma güdüsüyle hedefleri artırabileceği ve satış noktalarının da parasal katkıları elde edebilmek için bu hedeflere uyum gösterebileceği, bu şekilde fiiliyata miktar zorlamasına ve dolayısıyla fiili münhasırlığa yol açabileceği dikkate alındığında söz konusu hükmün 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olduğu değerlendirilerek ilgili sözleşmeye menfi tespit verilmemiştir. Ardından EFPA'nın 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin 2. maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen eşiğin aşılması nedeniyle aynı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanamadığına, ilgili sözleşmenin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde aranan koşulları taşıması sebebiyle ilgili sözleşmeye bireysel muafiyet tanınamayacağına karar verilmiştir.

Standart Kapalı Satış Noktası Sözleşmesi rakip bira ürünlerinin satışına dair herhangi bir kısıtlama içermemektedir. Bu nedenle ilgili sözleşmeye ise 4054 sayılı Kanun'un 8. Maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilmiştir.

▪ **Efes Pazarlama ve Dağıtım Ticaret A.Ş.'nin Sınırlı Münhasır Açık Satış Noktası Sözleşmesi'ne İlişkin Muafiyet İncelemesi**

Karar Tarihi:
03.07.2017

Karar Sayısı:
17-20/321-143

Türü:
Muafiyet

İlgili karar Efes Pazarlama ve Dağıtım Ticaret A.Ş.'nin (EFPA), 23.05.2012 tarihli ve 12-27/796-224 sayılı Kurul kararı ile menfi tespit verilen Standart Noktalarla İmzalanan Süreli Sözleşme'de değişiklikler yapılmak suretiyle hazırlanmış olan Sınırlı Münhasır Açık Satış Noktası Sözleşmesi'ne 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi uyarınca bireysel muafiyet tanınması talebinin değerlendirilmesi sonucunda alınmıştır.

Bildirim konusu sözleşmedeki maddelerin incelenmesi sonucunda,

- Bahse konu sözleşmenin EFPA lehine münhasırlık hükümleri ihtiva ettiği, bir başka ifadeyle rakip fıçı bira ürünlerinin satılmasını engellemek suretiyle açık satış noktalarına fıçı bira bakımından tek marka satma yükümlülüğü getirdiği;
- Rakip fıçı bira ürünlerinin satılması halinde cezai şart uygulanmasına olanak tanıdığı;

- Nakit veya nakit bazlı katkı ile iskontonun, münhasıran EFPA'ya ait fıçı bira ürünlerinin satılması koşuluna bağlı olarak verilmesini öngördüğü,
- 22.04.2005 tarihli ve 05-27/317-80 sayılı, 23.05.2012 tarihli ve 12-27/796-224 sayılı Kurul kararlarına aykırılık teşkil edecek şekilde EFPA'ya ait fıçı bira ürünlerine ait her türlü servis, sunum ve sair görsel malzemenin sözleşme süresi boyunca münhasıran bulundurulması yükümlülüğü getirildiği ve
- Buna ilaveten açık satış noktalarında servis ve sunum için gerekli olan bardak ve bardak altlığı dışında rakip bira ve diğer ağır alkol ürünlerine ait servis, sunum ve/veya sair görsel malzeme bulundurulması ve kullanılmasının yasak olduğu görülmektedir.

Yapılan inceleme neticesinde EFPA'nın bayi ve distribütörleri ile açık satış noktaları arasında imzalanması planlanan, Sınırlı Münhasır Açık Satış Noktası Sözleşmesi'nin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olması sebebiyle sözleşmeye menfi tespit belgesi verilmemiştir. Bu sözleşmenin, EFPA bakımından 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin 2. maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen eşiğin aşılması nedeniyle aynı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanamadığı belirlenmiştir. Sınırlı Münhasır Açık Satış Noktası Sözleşmesi'ne, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde aranan koşulları taşımaması sebebiyle bireysel muafiyet de tanınmamıştır.

İlgili başvuruda EFPA'nın ayrıca Sınırlı Münhasır Açık Satış Noktası Sözleşmesi'ne muafiyet tanınamayacak ise, 18.03.2010 tarihli ve 10-24/331-119 sayılı Kurul kararı ile Tuborg Pazarlama A.Ş.'nin (TUBORG) münhasır sözleşmelerine tanınan muafiyetin açık bira pazarı bakımından geri alınması yönünde bir talebi de bulunmaktadır. Ancak bu talebin bildirim konusu sözleşmeden ve dolayısıyla dosya konusundan bağımsız olması, sektöre yönelik geçmiş tarihli Kurul kararlarını ilgilendirmesi, alınacak Kurul kararının sonuçlarının TUBORG'u doğrudan ilgilendirecek olması, mevcut piyasa şartlarının gözetilerek sektöre yönelik Kurul kararlarının yeniden gözden geçirilmesini zorunlu kılması, kapsamlı bir araştırma yapılmasını gerektirmesi hususları dikkate alınarak ilgili talep reddedilmiştir.

EFPA'nın bir diğer talebi de Kurul'un 10.04.2008 tarihli ve 08-28/321-105 sayılı kararı çerçevesinde getirilen ve açık satış noktalarında belirli şartlar altında TUBORG ve diğer bira üreticisi/ithalatçısı teşebbüslerin bira ürünlerinin, EFPA'nın dolaplarının %20'sine konulabileceğini öngören düzenlemenin iptal edilmesi yönündedir. Ancak söz konusu Kurul kararında açık satış noktaları bakımından böyle bir kural benimsenmemesi nedeniyle,

ilgili talep bakımından herhangi bir işlem yapılmasına yer olmadığına hükmedilmiştir.

Dosya kapsamında TUBORG'un da Kurul'un 23.05.2012 tarihli ve 12-27/796-224 sayılı kararı doğrultusunda, ihale usulü ile çalışan zincir oteller, askeri tesisler ve zincir restoranlarla imzalanacak sözleşmede (Merkezi Alım Yapan Noktalarla İmzalanan Sözleşme) EFPA'ya tanınan münhasırlık hakkının geri alınması yönünde bir talebi bulunmaktadır. Ancak bu talebin de bildirim konusu sözleşmeden ve dolayısıyla dosya konusundan bağımsız olması, sektöre yönelik geçmiş tarihli Kurul kararlarını ilgilendirmesi, alınacak Kurul kararının sonuçlarının EFPA'nın menfaatinin ilgilendirecek olması, mevcut piyasa şartlarının gözetilerek sektöre yönelik Kurul kararlarının yeniden gözden geçirilmesini zorunlu kılması ve kapsamlı bir araştırma yapılması gerektiği hususları dikkate alınarak ilgili talep reddedilmiştir.

▪ **Kredi Kartı Takas Komisyon Oranının Belirlenmesine İlişkin Muafiyet İncelemesi**

Karar Tarihi:
08.06.2017

Karar Sayısı:
17-19/294-130

Türü:
Muafiyet

İlgili karar, Bankalararası Kart Merkezi A.Ş. (BKM) bünyesinde kredi kartı takas komisyon oranının belirli esaslara göre belirlenmesi uygulamasına muafiyet tanınması talebine yönelik muafiyet incelemesi sonucunda alınmıştır.

BKM tarafından süresiz muafiyet verilmesi talebi içeren başvuruda kredi kartı takas komisyonu oranının belirlenmesinde Kurul'un 21.08.2013 tarih ve 13-48/672-288 sayılı kararıyla bireysel muafiyet tanınan formülün uygulanmasına aynen devam edilmesi öngörülmektedir.

BKM'nin yönetim kurulu kararlarıyla kredi kartlarına ilişkin ortak takas komisyon oranları belirlemesi uygulaması; birbirlerine rakip konumunda bulunan bankaların tek başlarına kendi fiyat politikalarını belirleme özgürlüğünün kısıtlanması, bunun sonucunda takas komisyonunun bankaların ortaklaşa uyguladıkları tek bir fiyata dönüşmesi ve böylelikle kartlı ödeme sistemlerindeki rekabetin kısıtlanması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olmakla birlikte, daha önce verilen Kurul kararları uyarınca 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyetten faydalanmıştır.

Muafiyet başvurusuna konu BKM uygulamasının; önceki Kurul kararlarında yer verilen hususlar ışığında, ödeme sistemlerinde ekonomik gelişmenin sağlanması ile üye işyeri-banka ve banka-kart hamili ilişkilerinde rekabet şartlarının ortak komisyon belirlenmesi dışındaki şartlarının sınırlandırılmamış olması nedenleriyle, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (a) ve (c) bentlerinde belirtilen koşulların karşıladığı; benzer şekilde önceki Kurul kararlarında yer verilen hesaplama formüllerine uygun olarak takas komisyonunun gerçek maliyetleri içerdiği ve sistemin işleyişinin maliyet paylaşımı esasına göre yapıldığı dikkate alınarak aynı maddenin (b) ve (d) bentlerinde yer alan koşulların sağlandığı değerlendirilmektedir.

Yapılan değerlendirmeler neticesinde BKM yönetim kurulu kararıyla ortak takas komisyonu belirlemesi uygulamasının 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında bulunmuştur. Ancak kartlı ödeme sistemleri pazarının kendine özgü koşulları nedeniyle, Kurul tarafından onaylanan formüle göre kredi kartı wsr takas komisyonu oranının BKM tarafından belirlenmesi işlemine ve belirlenen oranda $\pm$ %5'lik bir değişim olmaması durumunda söz konusu oranın geçerli kalması yönündeki uygulamaya, (i) BKM tarafından formülde kullanılan verilerin bağımsız denetim prosedürleri çerçevesinde her yıl düzenli olarak bağımsız denetimden geçirilmesine devam edilmesi, (ii) takas komisyon oranının; "aylık ve geçmiş 12 aylık oranları da gösterir şekilde, fonlama ve operasyonel maliyetlerin alt kalemleri ayrıştırılmış şekilde ve formülde kullanılan fonlama gün sayısı ve fonlama faiz oranı ayrı ayrı belirtilerek" BKM internet sayfasında yayımlanması, (iii) bu verilerin belirlendikleri/geçerli oldukları periyotların (aylık ya da yıllık) her bir veri için ayrı ayrı BKM internet sayfasında yayımlanması, koşullarıyla 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyet tanınmıştır. Söz konusu muafiyet süresinin, gerekçeli kararın BKM'ye tebliğ edildiği tarihten itibaren üç yılın bitiminde sona ermesine karar verilmiştir.

▪ **BKM TechPOS Projesine İlişkin Muafiyet İncelemesi**

Karar Tarihi:
09.08.2017

Karar Sayısı:
17-26/405-182

Türü:
Muafiyet

İlgili karar, 16.01.2014 tarih ve 14-02/42-20 sayılı Kurul kararı ile üç yıl süreyle bireysel muafiyet tanınan Bankalararası Kart Merkezi A.Ş. (BKM) tarafından hayata geçirilen BKM TechPOS projesinin muafiyet süresinin yeni modele geçiş süreci (iki yıl) boyunca uzatılması ve proje kapsamında getirilen yenilikler ile oluşan geçiş süreci sonunda uygulanacak yeni modele

menfi tespit belgesi verilmesi veya bireysel muafiyet tanınması talebine yönelik inceleme sonucunda alınmıştır.

16.01.2014 tarih ve 14-02/42-20 sayılı Kurul kararında, BKM'nin rakip konumundaki kendi ortakları/üyelerinin bankacılık sektöründeki rekabetini etkileyebilecek iktisadi faaliyetlerinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırılık taşıyacağı, TechPOS projesinin de 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında bir teşebbüs birliği faaliyeti olduğu, bu nedenle TechPOS projesine menfi tespit belgesi verilemeyeceği ifade edilmiştir. Anılan Kurul kararı doğrultusunda söz konusu tespitin geçiş süreci boyunca uygulanacak dosya konusu mevcut model açısından da geçerliliğini koruduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, söz konusu Kurul kararında belirtildiği üzere, BKM'nin aracı konumunda bulunduğu TechPOS projesinin, gerek ödeme kaydedici cihaz (ÖKC) üreticileri arasındaki yeni nesil ÖKC cihazına yönelik uygulama ve yazılım geliştirme pazarındaki rekabeti, gerekse bankaların yeni ödeme sistemi ve teknolojik uygulama geliştirilmesi alanındaki mevcut ve potansiyel rekabetini etkileme olasılığı bulunmaktadır. Öte yandan, her ne kadar yeni modelde birtakım değişiklikler getirilmiş olsa da, söz konusu değişikliklerin TechPOS projesinin bu tür olası etkilerinin varlığını ortadan kaldıracak nitelikte olmadığı, anılan ihtimallerin yeni model bakımından da geçerli olduğu değerlendirilmiştir. Bu bağlamda gerek bankalar gerekse ÖKC üreticileri arasındaki rekabeti etkileme olasılığı olan bir teşebbüs birliği kararı niteliğini haiz TechPOS projesinin yeni modeline de menfi tespit belgesi verilmemiştir.

Bireysel muafiyet incelemesi neticesinde,

- Yeni modelin de sisteme daha fazla sayıda tarafı ve ödeme aracını dahil ederek ve taraflar arasındaki işlem sayısı ve maliyetlerini azaltarak söz konusu hizmetin sunulmasında gelişme sağladığı, ayrıca yeni modelin pazara girmek isteyen görece daha zayıf konumda olan ÖKC üreticisi ve üye işyeri anlaşması yapan kuruluş açısından da maliyet avantajı yaratacağı, bu bakımdan 4054 sayılı Kanun'un (a) bendinde sayılan şartı karşıladığı
- Yeni model ile nihai tüketici bakımından ödemelerini gerçekleştirebilecekleri kart kabul cihazlarının sayısının artması, işyerleri bakımından sadece üreticilerin anlaştığı üye işyeri anlaşması yapan kuruluşlarla kısıtlı kalınmaması ve sistemin 3100 sayılı Kanun'a tabi olmayan cihazları da kapsayacak şekilde genişletilmesiyle daha çok işyerinin TechPOS kapsamına girebilecek olması, işyerlerinin çalıştığı banka sayısı arttıkça kart hamillerinin kart bazında sağlanan kampanya ve imkânlardan da yararlanabilecek olması, görece zayıf konumda bulunan üye işyeri anlaşması yapan kuruluş ve üreticinin

rekabet imkânlarının artması TechPOS kapsamındaki farklı tüketici gruplarının TechPOS ile sağladığı yararlar olarak görülerek yeni modelin (b) bendindeki şartı karşıladığı

- TechPOS projesinin kapsamının 3100 sayılı Kanun kapsamında olmayan cihazları içerecek şekilde genişletilmesi ve kapsama mPOS, kiosk gibi diğer kart kabul cihazlarının da dahil olmasıyla sisteme daha çok işyerinin katılımı sağlanabilecek ve kart kabul cihazları arasındaki rekabetin artması söz konusu olabileceğinden (c) bendindeki şartın karşılandığı,
- TechPOS ile bu aşamada rekabetin muafiyetin ilk iki olumlu şartının elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmadığı tespiti ile (d) bendindeki şartın karşılandığı

değerlendirilmiştir.

Sonuç olarak gerek iki yıllık geçiş dönemi boyunca uygulamasına devam edilmesi planlanan mevcut modele, gerekse sonrasında uygulanacak yeni modele 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde yer alan koşulların tümünü karşılaması nedeniyle, bireysel muafiyet tanınmıştır. Ancak, bir önceki kararda da belirtildiği üzere, pazarın gelişmekte olan bir pazar olması, BKM'nin üyeleri bankalardan oluşan güçlü bir oyuncu konumunda bulunması ve pazardaki gelişmelerin izlenmesini teminen, halihazırdaki bireysel muafiyet süresinin mevcut model bakımından bildirimde geçiş dönemi olduğu belirtilen iki yıl süreyle uzatılması, bu süre sonunda geçilecek yeni modele ise iki yıl süreyle bireysel muafiyet tanınmasının uygun olacağı sonucuna ulaşılmıştır.

- **BSH Ev Aletleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin Marka Münhasır Bayilik Anlaşması'ndan Grup Muafiyetinin Geri Alınmasına İlişkin Muafiyet İncelemesi**

Karar Tarihi:
22.08.2017

Karar Sayısı:
17-27/454-19

Türü:
Önaraştırma

İlgili karar, BSH Ev Aletleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin (BSH) bayilerinin internet siteleri üzerinden yaptıkları satışı kısıtladığı iddiasına yönelik başlatılan önaraştırma sonucunda alınmıştır.

BSH ile bayileri arasında imzalanan "Münhasır Bayilik Sözleşmesi"nde internet satışlarına ilişkin olarak; *"BSH'nin sözleşme konusuna giren işlerde BAYİ'nin ... olarak belirlenen ana satış bölgesinde kendisine bağlı şubeler ve dağıtım şirketleri kurma, perakende satış şubeleri açma ve birden fazla*

yeniden satıcılık ihdas etme hakkı saklıdır. BSH, sözleşme konusu ürünlerin internet üzerinden satış ve pazarlanmasına/elektronik ticaretine ilişkin münhasır hak ve yetkilerini elinde tutmaktadır ve BAYİ, BSH'nin önceden yazılı iznini almaksızın SÖZLEŞME'ye konu ürünlerin teşhir, satış ve pazarlamasını internette yapamaz" hükmü yer almaktadır. BSH tarafından yapılan açıklamada, 2015 yılında söz konusu hükümde değişiklik yapıldığı söz konusu maddenin güncel halinin, "BSH, sözleşme konusu ürünlerin internet üzerinden satış ve pazarlanmasına/elektronik ticaretine ilişkin hak ve yetkilerini elinde tutmaktadır ve bayi, BSH'nin önceden yazılı iznini almaksızın Sözleşmeye konu ürünlerin aktif satışını internette yapamaz." şeklinde olduğu ifade edilmiştir. Sözleşmede ayrıca "... BAYİ, sözleşme ürünleri dışında başkaca hiçbir ürünü mağazasında teşhir edemez, teşhir etmeden de olsa satış ve pazarlamasını yapamaz, hiçbir surette satışına aracılık edemez" hükmü yer almaktadır. Anılan hükme göre bayi, mağazasında sadece BSH ürünlerini satabilecektir. Yerinde incelemede elde edilen belge, BSH'nin, www.n11.com gibi platformlarda satış yapmakta olan bazı bayileri listelediği ve bayileri uyardığına işaret etmektedir.

BSH'nin "Marka Münhasır Bayilik Anlaşması"nın değerlendirildiği 06.10.2015 tarih ve 15-37/573-195 sayılı kararda, ilgili anlaşmanın münhasırlık hükmü içeren bir dikey anlaşma hükmünde olduğu, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırılık teşkil ettiği ve bu nedenle anlaşmaya menfi tespit belgesi verilemeyeceği değerlendirilmiştir. Ardından 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği (2002/2 sayılı Tebliğ) kapsamında anlaşma grup muafiyeti bakımından incelenmiş olup, dosya kapsamında tanımlanmış olan pazarların tamamında BSH'nin pazar payının %40'ın altında kaldığı ifade edilmiştir. Bildirim konusu dikey ilişkide öngörülen rekabet yasağının 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde öngörülen beş yıllık süreyi aşmadığı ve sözleşmede zincir teknoloji mağazalarını kapsayan kısıtlayıcı bir hüküm de bulunmadığı ifade edilmiştir. Ayrıca, 19.02.2015 tarihli ve 15-08/107-44 sayılı Kurul kararında, BSH'nin bildirim konusu Sözleşme ile aynı içerikteki münhasır bayilik sözleşmesinin (Siemens Münhasır Bayilik Sözleşmesi) 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında muafiyetten faydalandığının değerlendirildiği, bahsi geçen Kurul kararında değerlendirilen sözleşme ile bildirim konusu Sözleşme arasında esaslı bir farklılığın bulunmadığı belirtilerek, BSH ile bayiler arasında akdedilen "Marka Münhasır Bayilik Anlaşması"nın 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlandığına karar verilmiştir.

4054 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre; madde kapsamında sayılan durumların gerçekleşmesi halinde muafiyet ve menfi tespit kararları geri alınabilir ya da tarafların belirli davranışları yasaklanabilir. 2002/2 sayılı

Tebliğ'in 6. maddesinin birinci fıkrasında ise, Tebliğ ile muafiyet tanınmış bir anlaşmanın Kanun'un 5. maddesinde düzenlenen koşullarla bağdaşmaz etkilere sahip olduğunun tespit edilmesi durumunda, Kurul'un, anlaşmaya Tebliğ ile tanınan muafiyeti geri alabileceği hükme bağlanmıştır. Dolayısıyla, herhangi bir dikey anlaşma Tebliğ'e uygun olarak düzenlenmiş olsa bile, uygulama aşamasında piyasada doğurduğu etki itibarıyla muafiyet alınabilmesine imkân tanıyan koşulları karşılamaktan uzaklaşmış ise, Tebliğ'in sağlamış olduğu muafiyet koruması Kurul tarafından geri alınabilecektir.

Bu çerçevede BHS'nin incelemeye konu Münhasır Bayilik Sözleşmesi'nin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesindeki koşullardan birini sağlamadığının tespit edilmesi durumunda, söz konusu anlaşmaya tanınan muafiyet geri alınabilecektir. Bu nedenle BSH'nin, doğrudan ya da dolaylı olarak bayilerinin internet üzerinden dayanıklı tüketim malları satışını kısıtlaması sonucunu doğuran uygulaması muafiyet değerlendirmesine tabi tutulmuştur.

İlgili hükmün 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (a) bendinde yer alan dağıtım ve hizmet sunumunda gelişme ve iyileşmenin sağlanması koşulunu karşılamadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle, BSH ile bayiler arasında akdedilen Marka Münhasır Bayilik Anlaşması'nın 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olduğu, söz konusu anlaşmanın 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan koşullarla bağdaşmaz etkilerinin mevcut olduğundan, anlaşmaya 06.10.2015 tarih ve 15-37/573195 sayılı Kurul kararı ile 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında sağlanan grup muafiyetinin Kanun'un 13. maddesi uyarınca geri alınması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Bu noktada, faaliyet gösterdiği ürünler bakımından piyasada önemli rakiplerin varlığı, ürünün niteliği, bayilere online satışları nedeniyle somut yaptırım uygulanmamış olması gibi hususlar dikkate alındığında, BSH hakkında bu aşamada 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı değerlendirilmiştir. Bununla birlikte Marka Münhasır Bayilik Anlaşmasının tadil edilmek suretiyle grup muafiyetine uygun hale getirilmesi veya Kurum nezdinde yapılacak başvuru sonucunda bireysel muafiyet kapsamında değerlendirilmesi sonrasında yürürlüğe alınması ve rekabeti bozucu etki doğuran ya da doğurabilecek davranışlardan kaçınılması gerektiği hususunda aynı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca teşebbüse görüş bildirilmesi için Başkanlığın görevlendirilmesine karar verilmiştir.

▪ **Adıyaman Ticaret ve Sanayi Odasının Yanlış Yanıltıcı Bilgi Sunduğuna İlişkin Karar**

Karar Tarihi:
03.07.2017

Karar Sayısı:
17-20/310-136

Türü

İlgili karar Kurul'un 06.12.2016 tarihli ve 16-42/695-M sayılı kararı uyarınca Adıyaman il merkezinde faaliyet gösteren LPG istasyonlarının LPG fiyatlarını aralarında anlaşmak yoluyla belirleyerek 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri iddiasına yönelik olarak yapılan önaraştırma çerçevesinde Adıyaman Ticaret ve Sanayi Odasının (ATSO) sunduğu bilgilerin Kanun'un 16. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendi kapsamında yanlış veya yanıltıcı niteliğinin değerlendirilmesine yönelik inceleme neticesinde alınmıştır.

Yapılan önaraştırma kapsamında ATSO'dan Kahta Gündem isimli haber sitesinde yer alan "İlimizde Akaryakıt Sektörü Sıkıntılı" haberi hakkında bilgi talep edilmiştir. ATSO'dan gelen cevabi yazıda, ATSO'nun haberde geçen toplantı ile ilgili bir bilgisinin olmadığı ifade edilmiştir. Ayrıca Kurumda ATSO Yönetim Kurulu Başkanı (.....) raportörlerle yaptığı görüşmede, ATSO'da bilgisi dahilinde bir toplantı olmadığını belirtmiştir. Ancak soruşturma evresinde ATSO'da gerçekleştirilen yerinde incelemede ilgili haberde kullanılan fotoğraflara ve haber metni ile neredeyse bire bir aynı olan dokümanlara, anılan toplantının ATSO Yönetim Kurulu kararı ile öngörüldüğünü, toplantının ATSO üye etkinlik planında ve e-bülteninde yer aldığını gösteren bulgulara ulaşılmıştır. Ayrıca ATSO'da yapılan yerinde incelemeyi takiben ATSO'ya gönderilen bilgi talebine ilişkin gelen cevabi yazıda; ilgili haberde yer alan toplantının ATSO'da yapıldığı ifade edilmiş ve toplantıya katıldığı tespit edilenlerin isimleri paylaşılmıştır. Dolayısıyla ATSO'nun önaraştırma döneminde verdiği yanıtlar ile soruşturma döneminde vermiş olduğu yanıtlar arasında zıtlık olduğu görülmektedir.

Dosya kapsamında, bilgi taleplerine konu olan toplantının ATSO'da yapıldığına ilişkin tespitler karşısında, önaraştırma kapsamında ATSO'dan talep edilen bilgilere ilişkin cevabın ve Kurumumuzda ATSO Yönetim Kurulu Başkanı (.....) ile yapılan görüşmede verilen bilgilerin, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında yanlış veya yanıltıcı olduğu kanaatine varılmıştır.

Diğer taraftan ATSO tarafından gönderilen 2016 yılına ait gayri safi gelirlerin incelenmesinden, mevcut dosya kapsamında 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrasındaki nisbi ceza oranının uygulanarak, ATSO'nun yıllık gayri safi gelirlerinin binde biri oranında olmak üzere idari para cezası

verilmesi durumunda ortaya çıkacak idari para cezası miktarının, yine aynı maddenin birinci fıkrasındaki asgari cezanın altında kalacağı görülmektedir.

Dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin (c) bendi uyarınca verilecek idari para cezası, 2017/1 sayılı Tebliğ uyarınca öngörülen 18.377 TL'den az olamayacağından, ATSO'ya uygulanacak idari para cezasının belirlenmesinde bu husus dikkate alınmıştır. Bu çerçevede ilgili kararda ATSO'ya 2017 yılı için ceza alt sınırı olarak belirlenmiş olan 18.377 TL idari para cezası verilmiştir.

▪ **Çekok Gıda San. ve Tic. A.Ş.'nin Yerinde İncelemeyi Engellemesine İlişkin Karar**

Karar Tarihi:
03.07.2017

Karar Sayısı:
17-20/318-140

Türü

İlgili karar yaş meyve ve sebzelerin toptan satışında faaliyet gösteren teşebbüslerin rekabet karşıtı eylem ve davranışlar içerisinde bulunup bulunmadıklarına yönelik yürütülen önaraştırmada soruşturma açılmasına gerek olmadığı hususunun yanı sıra Çekok Gıda San. ve Tic. A.Ş.'nin (ÇEKOK) yerinde incelemeyi engellemesine ilişkin olarak alınmıştır.

Önaraştırma kapsamında Raportörlerce 17.05.2017 tarihinde, saat 10.48'de ÇEKOK'a gidilmiş, yetki belgesi ve Kurum kimlik kartları ibraz edilerek, 4054 sayılı Kanun'un 14. ve 15. maddelerinin Kurul emrinde çalışan uzmanlara verdiği yetkiler ile aynı Kanun'un 16. ve 17. maddelerinde düzenlenen idari para cezaları hakkında bilgi verilmiş olmasına rağmen yerinde incelemeye yaklaşık 1,5 saat gecikme ile saat 12.24'te başlanabilmektedir. Konuya ilişkin olarak teşebbüsün yerince inceleme tutanağına yansıyan görüşü; yetki belgesinde firmalarının isminin geçmediği, incelemeye ancak kendi firmalarına yönelik net bir belge sunulması halinde ya da yazılı olarak firmadan istenilen bilgi ve belgelerin kendilerine iletilmesi halinde izin verilebileceği, ayrıca ÇEKOK'ta yapılacak olan incelemenin içeriğinin paylaşılması halinde de yardımcı olabilecekleri, öte yandan yetki belgelerinin ve Kurum kimlik kartlarının gerçekliğinden duydukları şüphe nedeniyle inceleme konusunda tereddüde düştükleri yönündedir.

ÇEKOK'ta yapılan yerinde inceleme, teşebbüs yetkililerinin engellemesi nedeniyle yaklaşık 1,5 saat gecikme ile gerçekleştirilebilmiştir. ÇEKOK yetkililerinin yukarıda bahsedilen söz konusu davranışlarının yerinde incelemenin engellenmesi niteliğinde olduğu tespit edilmiştir. Bu çerçevede teşebbüse 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi

uyarınca 2016 mali yılı sonunda oluşan gayri safi gelirinin binde beşi oranında olmak üzere 3.120.136,61 TL idari para cezası verilmiştir.

- **Avrupa Adalet Divanı, Telefónica/Portekiz Telekom Kararını Onayladı**

Avrupa Adalet Divanı, Genel Mahkemenin (GC) bir Rekabet Etmeme Anlaşması'na ilişkin olarak aldığı karara karşı Telefónica tarafından yapılan başvuruyu reddederek - Telefónica'nın bu hükmün anlaşmaya Portekiz hükümetinin zorlaması sonucunda eklendiği iddialarına karşın - Telefónica ile Portekiz Telekom arasındaki İberya piyasasında rekabet etmeme anlaşmasının rekabet kısıtlama amacı taşıyan bir pazar paylaşımı anlaşmasına eşdeğer olduğunu ve dolayısıyla bir "hardcore" rekabet kısıtlaması olduğunu onayladı.

2010'da, Telefónica ile Portekiz Telekom (PT) arasında imzalanan bir anlaşma sonucunda Brezilya Telekom şirketi Vivo'nun tek kontrolü Telefónica'ya geçti. Bundan önce Telefónica ve PT Vivo'nun hisselerine ortaklaşa sahiptiler. Bu anlaşma, şirketlerin halihazırda gerçekleştirdikleri ekonomik faaliyetleri dışında, telekomünikasyon sektöründe "İberya piyasası içerisinde birbirleriyle rekabet halinde olduğu düşünülebilecek" iş yapmasını yasaklayan bir rekabet etmeme klotunu içeriyordu.

2013'te, Komisyon, rekabet etmeme klotunun rekabeti kısıtlamak amacıyla piyasa paylaşımı anlaşması anlamına geldiği hükmüne vararak Telefónica ile PT'ye sırasıyla 67 milyon ve 12 milyon Avro tutarında para cezası verdi. Genel Mahkeme Komisyon'un kararını onayladı. Telefónica, Genel Mahkemenin hükmünü Avrupa Adalet Divanı'na götürdü.

Avrupa Adalet Divanı'nın kararı, tarafların kabul ettiği rekabet etmeme klotunun rekabeti kısıtlama amacı taşıyan bir ihlal oluşturduğunu doğruladı. Bir işlem bağlamında, üzerinde mutabakata varılan rekabet etmeme klotları, ancak o işlemin uygulaması için gerekli oldukları hallerde yan sınırlamalar olarak nitelenebilir.

Kaynaklar:

<https://www.stibbe.com/en/news/2018/january/court-of-justice-dismisses-appeal-by-telef%C3%B3nica-on-non-compete-clause-in-telecoms-transaction>

<https://globalcompetitionreview.com/article/1151873/ecj-upholds-telef%C3%B3nica-portugal-telecom-decision>

- **Uber/Yandex birleşme anlaşması, Rusya Federal Antitekel İdaresi tarafından onaylandı**

Rusya Federal Tekel Karşıtı İdaresi, (FAS), Birleşik Devletler temelli Uber ile rakibi Yandex.taxi arasındaki % 59,3'üne Yandex'in, % 36,6'sına da Uber'in sahip olacağı bir ortak girişim oluşturmaya yönelik anlaşmaya şartlı izin verdi. Yandex-Uber ortak girişiminin yolcularının, şoförlerinin ve ortaklarının diğer taşıt çağırma hizmetleriyle çalışmalarına engel olmaması şartı getirildi.

Birleşmenin Ocak 2018'de tamamlanması bekleniyor. Birleşmenin tamamlanmasından sonra, tüketiciler hem Yandex-Taxi, hem de Uber uygulamalarını kullanarak taşıt çağırabilecekler, sürücü tarafındaki uygulamalar ise birbirlerinden taksi çağırmayı mümkün kılmak için birleştirilecek .

Kaynaklar:

<https://www.bloomberg.com/news/articles/2017-11-24/uber-s-plan-to-merge-russian-business-with-yandex-approved>

<https://globalcompetitionreview.com/article/1151102/russia-approves-uber-yandex>

- **İtalyan Rekabet Otoritesi, ihalelerde danışıklı hareket ettikleri için Dört Büyük Muhasebe Firmasına 23 Milyon Avro tutarında para cezası verdi.**

İtalyan Rekabet Otoritesi, profesyonel hizmet sunan dünyanın en büyük dört firmasının (Deloitte, KPMG, Ernst & Young ve PwC) AB fonlarına ilişkin bir kamu ihalesine yönelik danışıklı hareket ettiklerini tespit etti.

İtalyan Rekabet Otoritesi, the Deloitte, KPMG, Ernst & Young ve PwC mali denetleme ağlarının tarafından teklif edilen tamamı 66 Milyon Avro değerindeki sözleşmeleri, İtalya maliye bakanlığı tarafından kamu alımlarını bir merkezde toplamak üzere oluşturulan Consip SpA şirketi tarafından açılan toplam 66 milyon Avro tutarındaki ihaleleri kazanmak için "gizli anlaşma yaptıklarını" belirterek ihale sürecini "hükümsüz kıldıklarına" ve "kartel dışındaki rekabeti ortadan kaldırdıklarına" karar verdi ve şirketleri 23 Milyon Avro'nun üzerinde para cezasına çarptırdı.

Kaynaklar:

<https://globalcompetitionreview.com/article/1149930/big-four-ordered-to-pay-eur23-million-for-italian-bid-rigging>

<https://www.law360.com/articles/982811/italy-fines-big-four-accounting-firms-23m-for-collusion>

<https://www.reuters.com/article/us-italy-antitrust/italy-antitrust-fines-big-four-accounting-firms-total-of-23-million-euros-idUSKBN1D72DE>

- **Japonya Yüksek Mahkemesi, Tekel Karşısı Yasanın Yurt Dışında Geçerli Dokunulmazlığını Onaylıyor**

Japonya Yüksek Mahkemesi, kartel kapsamındaki ürünlerin ilk olarak yabancı bir ülkede satılmış olmaları halinde bile, davranış ülkedeki rekabete zarar verdiği sürece ülkenin antitröst yasalarının Japonya dışındaki davranışlar için de geçerli olacağı hükmüne vardı.

Japonya Tekel Karşısı Yasası, yasanın yurt dışında gerçekleşen iddialar için geçerli olup olmadığını açıkça belirtmiyor. Mahkeme kararı, Yasanın amacını adil ve serbest rekabeti teşvik ederek, "genel tüketicinin hakkını güvence altına almanın yanı sıra, ulusal ekonominin sağlıklı ve demokratik bir biçimde gelişmesini sağlamak olduğunu" belirten 1. Maddeye dayanmaktadır. Yüksek Mahkeme, bu nedenle, eylemler Japonya piyasasındaki rekabete zarar verdikleri sürece gerçekleştirildikleri yerin Kanunun uygulanmasını etkilemeyeceği sonucuna vardı.

Kaynaklar:

<https://globalcompetitionreview.com/article/1151805/japan%E2%80%99s-supreme-court-says-effects-enough-for-jurisdiction>

<http://www.loc.gov/law/foreign-news/article/japan-supreme-court-affirms-extraterritoriality-of-antimonopoly-act/>

- **Avustralya Rekabet ve Tüketici Komisyonu, Online Platformlara Yönelik Piyasa Soruşturması Başlattı**

Avustralya Hükümeti, ülkelerin rekabet ve tüketici koruma otoritesinden (ACCC) Facebook ve Google gibi online platformların medya ve reklam sektörlerindeki rekabete etkilerini incelemesini istedi. Bu inceleme özellikle dijital platformların haber kaynağı ile gazete içerikleri üzerindeki etkisini ve

bunun medya yaratıcıları, reklamcılar ve tüketiciler açısından sonuçlarını inceleyecek.

ACCC Başkanı Rod Sims, şunları söyledi: "ACCC bu anketi tarafsız bir biçimde uygulayacak ve Facebook ve Google gibi dijital platformların Avustralya'daki etkilerini tam olarak anlamak için nasıl çalıştıklarını araştıracaktır... Platformların iş ilişkilerinde pazar güçlerini tüketicilerin, medya yaratıcılarının ve reklamcılarının aleyhine kullanıp kullanmadığını inceleyeceğiz... ACCC, uzun vadeli eğilimlere ve teknolojik değişimlerin medya ve reklam alanındaki rekabete üzerindeki etkilerine yakından bakacağız. Ayrıca, dijital platform sağlayıcıları ile reklamcılar ve tüketiciler arasındaki bilgi asimetrisinin etkisini de göz önünde bulunduracağız... Medya sektörü geliştikçe, dijital platformların geleneksel medyanın içerik geliştirmeyi finanse etme kabiliyetini etkilediği endişeleri de giderek artmaktadır... Araştırmamız boyunca ACCC, dijital platformların seçim seviyesi ve Avustralyalı gazeteciler tarafından üretilen haberlerin ve içeriğin kalitesi üzerindeki etkilerini dikkatle ele alacaktır."

ACCC'nin 2018 Aralık başlarında bir ön rapor hazırlamasının, nihai raporun da Haziran 2019 başlarında tamamlanmasının beklendiği belirtildi.

Kaynaklar:

<https://globalcompetitionreview.com/article/1151514/accc-investigates-online-platforms>

<https://www.accc.gov.au/media-release/accc-commences-inquiry-into-digital-platforms>

○ **Danıştay 13. Dairesi'nin 15.10.2017 tarih, E. 2014/2458 K. 2017/2511 sayılı kararı**

Ceza Yönetmeliği'nin 5(2) maddesindeki 'gibi hususlar' ifadesi hukuka uygundur. Üye oylarında öngörülen ceza miktarları karar yeter sayısı oluşturamayacak şekilde dağılırsa, karar yeter sayısına ulaşana kadar teşebbüsün en aleyhine olan ceza kendisine en yakın olan cezaya eklenir. Rekabet Kurumu düzenlemeye tabi alanlarda da yetkilidir. Aşırı fiyat değerlendirmesinde somut olay koşullarına bakılır, aşırı kara yol açmasa dahi aşırı fiyat kötüye kullanmadır, teşebbüsün zara ediyor olmasının önemi yoktur. Bağlama uygulamalarında rekabet karşıtı piyasa kapamanın muhtemel olmasının gösterilmesi gerekir.

Danıştay 13. Dairesi'nin bu kararında öncelikle Ceza Yönetmeliği'nin 5(2) maddesinde yer alan 'gibi hususlar' ifadesinin hukuka uygunluğu tartışılmıştır. Kararın ilgili bölümünde şu değerlendirmelere yer verilmektedir:

"Aktarılan mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, idari para cezasının belirlenmesine ilişkin olarak, 4054 sayılı Kanun'un anılan maddesinde 5326 sayılı Kanun'un 17. maddesinin 2. fıkrası esas alınmak suretiyle bir düzenleme yapıldığı, bu düzenlemede idari para cezasının belirlenmesinde dikkate alınacak bir takım kriterler belirlendikten sonra "gibi hususlar" ibaresine yer verilmek suretiyle de bu parametrelerin sınırlandırılmadığı, aynı ifadenin Yönetmeliğin temel para cezası oranının belirlenmesinde dikkate alınacak hususları düzenleyen 16. maddesinin 2. fıkrasında da tekrar edildiği, iptali istenen Yönetmelik hükmünde bu haliyle kanunilik ilkesine aykırılık bulunmadığı gibi belirsizlik oluşturacak herhangi bir durumun da söz konusu olmadığı anlaşılmaktadır."

Daire kararında daha sonra karar yeter sayısı kavramı üzerinde durmuştur. 7 üyenin katılımı ile gerçekleşen toplantıda 5 üye ihlal bulunduğu 2 üye ise ihlal bulunmadığı yönünde oy kullanmıştır. Ceza miktarına ilişkin olarak ise bir üye farklı gerekçelerle olmak üzere dört üye %1 oranında, bir üye daha yüksek bir oranda, bir üye % 0,5 oranında ceza verilmesi, bir üye ise hiç ceza verilmemesi yönünde oy kullanmıştır. Bu konunun tartışıldığı bölümde öncelikle kurul halinde alınan kararlarda 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 229. maddesinin kıyasen uygulanacağı, buna göre sanığın en aleyhine olan oyun kendisine en yakın olan oya eklenmesiyle karar yeter sayısına ulaşılacağı, somut olayda 5 üyenin aynı yönde oyuyla karar yeter sayısının sağlandığı ve bu çerçevede hukuka aykırılık bulunmadığına işaret edilmiştir. Kararın ilgili kısmı şu şekildedir:

"4054 sayılı Kanun'un "Toplantı ve Karar Yeter Sayısı" başlıklı 51. Maddesinin 1. fıkrasında, Kurul'un, nihai kararlarında Başkan ya da İkinci Başkan dahil en az toplam beş üyenin katılımı ile toplanacağı ve en az dört üyenin aynı yönde oy kullanması ile karar vereceği kurala bağlanmış olup, bu hükme göre Rekabet Kurulu kararlarının en az 4 üyenin "aynı yönde" kullandıkları oylar ile alınabileceği, dolayısıyla en az dört üye tarafından ihlalin gerçekleştiği yönünde oy kullanılmış ise ihlalin varlığına ve idari para cezası uygulanmasına karar verilmiş olacağı açıktır. Ancak, ihlalin varlığına karar verildikten sonra idari para cezasının miktarı belirlenirken karar yeter sayısını oluşması açısından, oyların "aynı yönde" kullanılmasından ne anlaşılması gerektiği Kanun'da belirtilmediğinden hakkında soruşturma yapılan teşebbüse idari para cezası uygulanması yönünde (aynı yönde) kullanılan oyların, cezanın miktarı noktasında ayrışması durumunda karar yeter sayısının ne şekilde hesaplanacağına irdelenmesi gerekmektedir.

Kanunen idari para cezası verilmesine ilişkin kararın ancak Kurul halinde alınmasının mümkün olduğu durumlarda Kurul üyelerinin oylarının ceza miktarı konusunda kanunda öngörülen karar yeter sayısına ulaşamayacak şekilde dağılması halinde idari para cezası verilecek kişinin en çok aleyhine olan oyun karar yeter sayısına ulaşınca kadar kendisine daha yakın olan oya eklenmesi suretiyle ceza miktarının belirlenmesi gerekir.

Nitekim, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 229. maddesinde yer alan, oyların dağılması halinde sanığın en çok aleyhine olan oyun çoğunluk meydana gelinceye kadar kendisine daha yakın olan oya ekleneceğine ilişkin düzenleme kurul halinde karar verilen hallerde karar yeter sayısının ne şekilde oluşmuş sayılacağı hususuna çözüm getirmiş olup, kurul halinde karar alma usulüne ilişkin bu düzenlemenin idari para cezası vermeye yetkili idari kurullarca kıyasen uygulanması gerekir.

Dava dosyasının incelenmesinden, TÜPRAŞ'ın fiyatlandırma davranışları ve sözleşmelere ilişkin uygulamaları yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi çerçevesinde hakim durumunu kötüye kullandığı iddiasıyla yapılan şikayet başvurusu üzerine ve re'sen başlatılan soruşturma sonucunda, dava konusu Kurul kararının alındığı toplantıya, Kurul Başkanı Nurettin Kaldırımçı, üyeler Kenan Türk, Murat Çetinkaya, Reşit Gürpınar, Fevzi Özkan, Tahir Saraç ve Metin Arslan olmak üzere toplam 7 üyenin katıldığı, 4054 sayılı Kanun'un 6. Maddesi çerçevesinde hakim durumun kötüye kullanıldığına Murat Çetinkaya ve Reşit Gürpınar'ın karşı oyları ile karar verildiği, Kurul kararının, davacı şirkete 4054 sayılı Kanun'un 6. Maddesinin ihlali nedeniyle 2013 mali yılı sonunda oluşan ve Kurul tarafından belirlenen yıllık gayri safi gelirlerinin

takdiren %1'i oranında idari para cezası verilmesine ilişkin 2. maddesinin ise Nurettin Kaldırımcı, Reşit Gürpınar ve Metin Arslan'ın karşı oylan, Murat Çetinkaya'nın farklı gerekçesi ve oyçokluğuyla alındığı; Nurettin Kaldırımcı'nın ceza oranının %0,5 olarak belirlenmesi gerektiği, Metin Arslan'ın ceza oranının daha fazla olması gerektiği, Reşit Gürpınar'ın ise hiç ceza verilmemesi gerektiği gerekçesiyle karşı oy kullandıkları anlaşılmaktadır.

Bu durumda, TÜPRAŞ'ın fiyatlandırma davranışları ve sözleşmelere ilişkin uygulamaları yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiği ve idari para cezası uygulanması gerektiğine 5 üyenin oyu ve oyçokluğu ile karar verildiği, ancak idari para cezası miktarının belirlenmesi noktasında oyların dağıldığı, Kenan Türk, Fevzi Özkan ve Tahir Saraç'ın gayri safi gelirin %1'i oranında idari para cezası verilmesi, Nurettin Kaldırımcı'nın ceza oranının %0,5 olarak belirlenmesi gerektiği, Metin Arslan'ın, ceza oranının daha fazla olması gerektiği, Reşit Gürpınar'ın ise hiç ceza verilmemesi gerektiği yönünde oy kullandığı, sonuç itibarıyla toplam 5 üyenin cezanın miktarında ayrışmakla birlikte aynı yönde, yani ilgili teşebbüse idari para cezası verilmesi yönünde oy kullandıkları, bu aşamada kullanılan oylardan ilgili teşebbüsün en çok aleyhine olan oyun, karar yeter sayısı oluşuncaya kadar kendisine daha yakın oya eklenmesi suretiyle ceza miktarının belirlenmesi gerektiği, oyların toplanmasına ilişkin bu genel kural dikkate alındığında, dava konusu Kurul kararının anılan teşebbüse 2013 mali yılı sonunda oluşan ve Kurul tarafından belirlenen gayri safi gelirin %1'i oranında idari para cezası uygulanmasına ilişkin 2. bölümünde karar yeter sayısının oluştuğu görülmektedir.'

Daire kararında tartışılan bir diğer husus da Rekabet Kurulu'nun konuyu incelemeye yetkili olup olmadığıdır. Kararın ilgili kısmında şu şekilde bir değerlendirme yapılmıştır:

" ... Uyuşmazlığın çözümüne geçmeden önce EPDK ile Rekabet Kurumu arasında, rekabet ihlallerinin tespit edilmesi ve yaptırım uygulanması konusunda sahip oldukları yetkilerin sınırları hususunun değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda, bir piyasanın düzenleyici ve denetleyici bir kurumun regülasyonuna tabi olmasının o piyasada yer alan faaliyetleri 4054 sayılı Kanun kapsamı dışına çıkarmayacağı, Rekabet Kurulu'nun 4054 sayılı Kanun çerçevesinde tüm mal ve hizmet piyasalarında rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı anlaşma, karar ve uygulamaları ve piyasaya hakim olan teşebbüslerin bu hakimiyetlerini kötüye kullanmalarını önlemek, bunun için gerekli düzenleme ve denetimleri yaparak rekabetin korunmasını

sağlamakla görevlendirilmiş olduğu, söz konusu düzenleyici ve denetleyici kurumların piyasa hakkındaki tasarruflarında rekabetçi bir piyasa düzeni sağlamakla yükümlü olmalarına rağmen, piyasada gerçekleşen rekabet ihlallerinin tespiti ve idari yaptırıma tabi tutulmasının, Kanun veya ikincil düzenlemeler ile öngörülen istisnalar dışında, 4054 sayılı Kanun kapsamında Rekabet Kurulu'nun görev alanına girdiği açıktır..."

Daire kararında aşırı fiyata ilişkin değerlendirmede aşırı fiyat uygulamasının rekabet denetimi kapsamında olduğu, fiyat karşılaştırmasının Platts İtalya ile yapılmasının hukuka uygun olduğu, benzer şekilde iç piyasa rafineri satış fiyatları ile ihracat piyasası fiyatlarının da karşılaştırılabileceği, Ekonomik Değer Testi'nin amacının fiyatlamanın aşırı olup olmadığının ortaya konulması olduğu, değerlendirmede standart bir süre ve kar marjının söz konusu olamayacağı, petrol fiyatlarına duyarlılığın had safhada olduğu, aşırı kara yol açmasa da aşırı fiyatın tüketici açısından sömürücü olacağı tespitlerine yer verilmiştir. Kararın ilgili bölümleri genel olarak şu şekildedir:

" Diğer taraftan, TÜPRAŞ'ın Türkiye rafinaj pazarında tek oyuncu olması, farklı coğrafi pazarlarda faaliyet gösteren rakip teşebbüslerin ise ham petrol temin kaynaklarının, lojistik koşullarının, tabi oldukları yasal düzenlemelerin farklı olması gibi nedenlerle sağlıklı sonuç vermeyeceği değerlendirilerek coğrafi fiyat karşılaştırmasının yapılmaması, bunun yerine, dünya çapında fiyat belirleme yetkisi olan ve dünyadaki fiziki petrol ticaretinde fiyatları referans fiyat olarak kullanılan bir şirket olan Platts İtalya CIF Med fiyatları ile karşılaştırma yapılmasının 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'nun 10. maddesinde yer alan, "...fiyatlar en yakın erişilebilir dünya serbest piyasası koşulları dikkate alınarak belirlenir..." hükmü ve TÜPRAŞ'ın EPDK'ya sunduğu fiyat tarifesinde, Akdeniz bölgesi fiyatlarının referans alınacağı hususları birlikte değerlendirildiğinde, karşılaştırmanın en yakın uluslararası fiyatlara göre yapılmasında mevzuata aykırılık görülmemiştir.

Aşırı fiyatın tespit edilmesine ilişkin temel çerçeve, ATAD'ın "United Brands" kararında ortaya konulan Ekonomik Değer Testi ile çizilmiştir. EDT'nin temel amacı hâkim durumdaki teşebbüsün fiyatlama davranışlarının aşırı fiyatlama oluşturup oluşturmadığı yönünden değerlendirilmesidir. ATAD'ın bu kararında yapılacak kıyaslamalar sınırlandırılmamış, aksine aşırı fiyatın tespitine yönelik başka yolların bulunabileceği ifade edilmiştir. Bu itibarla, dava konusu uyuşmazlıkta aşırı fiyatın tespitine yönelik olarak TÜPRAŞ'ın iç piyasa RSF'leri ile ihracat piyasası fiyatlarının karşılaştırılmasında hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Avrupa Birliği uygulaması ve Rekabet Kurumu uygulamasına bakıldığında, aşırı fiyat uygulamasına ilişkin olarak standart bir süre veya kar marjı

belirlemesine gidilmediği, dahası içtihatlar arasında da yol gösterici olabilecek bir tutarlılığın bulunmadığı görülmektedir. Bu kapsamda, her somut olayın kendi özel koşullarına göre değerlendirilmesi gerektiğinden ve somut olaya ilişkin olarak tüketicinin petrol fiyatlarına duyarlılığının had safhada olduğu görüldüğünden, 11.10.2008- 01.01.2009 tarihleri arasındaki dönemde TÜPRAŞ RSF'lerinin Platts Italya CIF Med fiyatlarının önemli ölçüde üzerinde seyrettiği, bu dönemde ortalama RSF'nin ortalama Platts Italya CIF Med fiyatlarından benzinde %14,5, motorinde %15 oranında daha yüksek gerçekleştiği, yıllık bazda yapılan karşılaştırmada en yüksek %5 civarında olan farkın 11.10.2008 - 01.01.2009 tarihleri arasında yaklaşık 3 katma çıktığı tespitlerinden hareketle ihlal kararı verilmesinde hukuka aykırılık görülmemiştir."

Daire kararında son olarak bağlama uygulamaları ele alınmış ve bu konuya ilişkin olarak aşağıdaki değerlendirmeye yer verilmiştir:

"Her ne kadar, Rekabet Kurulu'nun bağlama uygulamalarına ilişkin geçmiş kararlarında, rekabete aykırı piyasa kapamanın her durumda aranmasının şart olmadığı, duruma göre bağlama uygulamasının bizatihi varlığının dahi ihlal olarak değerlendirilebileceği belirtilmekte ise de, aktarılan mevzuat hükümleri, açıklamalar ve Rekabet Kurumu uygulamaları birlikte değerlendirildiğinde, bağlama uygulamasının 4054 sayılı Kanun kapsamında da rekabet ihlali oluşturabilmesi için; uygulamanın bağlayan ürün pazarında hâkim durumda bulunan bir teşebbüs tarafından gerçekleştirilmesi, bağlayan ve bağlı ürünlerin iki ayrı ürün olması ve bağlama uygulamasının rekabet karşıtı piyasa kapamaya sebep olmasının muhtemel olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir.

Bazı bağlama uygulamalarında, teşebbüsün birden fazla üründe hâkim durumda olması mümkündür. Bağlamaya konu bu tür ürünlerin sayısı arttıkça rekabet karşıtı piyasa kapamanın ortaya çıkma ihtimali artmaktadır.

TÜPRAŞ'ın, 2009 yılında POAŞ'ı belirli miktarlarda kırsal motorinin kendisinden satın alınmaması halinde, kırsal motorin dışında kalan ürünlerin talep edilen miktarlarda satılmayacağı yönünde defaatle uyardığı, nitekim Ekim 2009'da yeterli seviyede kırsal motorin çekilmemesi sebebiyle diğer ürünlerde POAŞ'a yönelik tahsisatın sınırlandırıldığı, aynı şekilde, TÜPRAŞ'ın 2006 yılından itibaren ALPET, alımlarının ağırlıklı olarak siyah ürünlerden (fuel oil, kalorifer yakıtı, asfalt) oluşmaması, hem beyaz hem de siyah ürünlerden benzer oranlarda alım yapılması yönünde sürekli olarak uyardığı, Aralık 2007 ve Ocak 2008'de beyaz ürün çekişlerinin istenilen düzeyde olmaması nedeniyle Şubat 2008'de tüm ürünlerde ALPET'e yönelik tahsislerin talebin %20'si düzeyine çekildiği, dolayısıyla bağlayan ile bağlı

ürünlere ilişkin tespitlerin net bir şekilde yapıldığı ve farklı ürünlerin birbirine bağlandığı anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan, 2009 yılında POAŞ'a karşı gerçekleştirilen bağlama uygulaması sonucunda; makul bir süre içinde alternatif temin kaynağına ulaşma imkânı bulunmayan POAŞ'ın Ekim ayı ortasında bazı ürünlerde satış yapamama ve ulusal stok yükümlülüğünü yerine getirememesi durumunun ortaya çıkması nedeniyle TÜPRAŞ'tan yapacağı kırsal motorin alımlarını artırmaya razı olduğu ve ancak bu gelişme neticesinde POAŞ'a yönelik tahsisat sınırlandırmasına son verildiği, aynı şekilde 2008 yılında ALPET'e karşı gerçekleştirilen bağlama uygulaması sonucunda; ALPET'in Mayıs 2008'den itibaren TÜPRAŞ'tan yaptığı beyaz ürün (benzin ve motorin) alımlarını, geçmiş aylardaki talebine kıyasla dikkate değer şekilde artırmak durumunda kaldığı, sonuçta, gerek POAŞ gerekse ALPET'in, alım programlarını alternatif temin kaynaklarına yönlendirmek yerine TÜPRAŞ'a kaydırmak durumunda kaldığı görüldüğünden, bu durumun TÜPRAŞ'ın söz konusu uygulamalarının rekabet karşıtı etkilerini de ortaya koyduğu anlaşılmaktadır."

○ **Avrupa Komisyonu'nun Kartel Soruşturmalarda Uzlaşma
Prosedürü: Ön Değerlendirme**

*(The Settlement Procedure in the European Commission's Cartel Cases:
An Early Evaluation)*

Yayımlayan: Journal of Antitrust Enforcement, 2007, Vol. 5 No. 3

Yazar: Kai Hüscherlath ve Ulrich Laitenberger

Avrupa Komisyonu, 2008 yılında Avrupa Birliği Uzlaşma Prosedürünü hayata geçirerek kartel soruşturmalarının hız ve verimliliğini artırmayı amaçlamıştır. Söz konusu prosedürün etkisini değerlendiren değişik çalışmalar yapılmasına rağmen hiç birisi detaylı ampirik bir analize dayanmamaktadır. Bu makale AB Uzlaşma Prosedürünün kartel soruşturmaları sürecindeki etkisini ampirik sonuçlara dayanarak değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır.

Çalışmada önce uzlaşma prosedürü ve uygulaması ile ilgili yasal düzenlemelere yer verildikten sonra kartel soruşturmalarının muhtemel belirleyicileri ile alakalı hipotezler ortaya konulmaktadır. Söz konusu muhtemel belirleyiciler ve alt endeksleri, aynı zamanda çalışmada kullanılan regresyon modelinin açıklayıcı değişkenlerini oluşturmaktadır. 2000 ile 2014 yılları arasında Avrupa Komisyonu tarafından karara bağlanan 84 soruşturmayı veri seti olarak kullanan analizde, bu değişkenlerin uzlaşma öncesi ve sonrası kartel soruşturmalarının süresine etkileri tahmin edilmektedir. Analizle davaların karara bağlanma sürecinde yaklaşık 8,7 aylık istatistiksel olarak önemli bir düşüş olduğu ortaya konulmuştur. Bu veri uzlaşma prosedürünün temel hedefine ulaştığını göstermektedir. Genel olarak AB Uzlaşma Prosedürü kartel davalarında, standart prosedür uyarınca gerekli olan dosyaya tam erişim, taslak hazırlama ve sözlü savunma gibi bazı usul adımlarını ortadan kaldırarak ya da azaltarak soruşturmaların daha hızlı sonuca ulaşmasını sağlamaktadır. Tasarruf edilen kaynaklar diğer soruşturmalara aktarıldığında, kartellerle mücadele daha etkin ve caydırıcı bir şekilde yapılabilir. Uzlaşmada etkinliği arttırmak için uygun davaların seçmek ve hibrit davalardan kaçınmak da önemlidir. Makalede, uzlaşma prosedürünün gelecekteki etkinliği arttırmak ve kartellerle etkili mücadele için prosedürün firmalar üzerindeki muhtemel etkilerine de değinilerek çikarsamalarda bulunmaktadır.

Son olarak çalışmada, kartel soruşturmalarda para cezalarının belirlenmesi, pişmanlık programının uygulanabilirliği, temyiz olasılığı ve başarısı ile genel caydırıcılık üzerine yapılan tartışmalar dikkate alındığında,

uzlaşma prosedürü uygulanmasının refah üzerindeki etkilerini değerlendirmek için daha fazla ampirik analizlerin yapılması gerektiği ortaya konmaktadır.

Erişim:

<https://doi.org/10.1093/jaenfo/jnw015>

○ **Düzenleme, Kurumlar ve Verimlilik: OECD Ülkelerinden Yeni Makroekonomik Kanıtlar**

(Regulation, Institutions and Productivity: New Macroeconomic Evidence from OECD Countries)

Yayımcı: OECD Economics Department Working Papers, No:1393

Yazar: Balázs Égert

Firma ve endüstri düzeyinde toplam faktör verimliliğini (TFV) etkileyen etmenler üzerine yapılan bir çok ampirik araştırma olmasına rağmen makroekonomik düzeyde TFV'nin belirleyicileri üzerinde şaşırtıcı bir şekilde çok az araştırma yapılmıştır. Literatürdeki bu boşluğu gidermek için hazırlanan makalede, ülke düzeyinde TFV'nin belirleyicileri, mal ve işgücü piyasası düzenlemeleri ve kurumların kapasitesi ile birlikte ele alınmıştır. Çalışmada önce sabit ve sabit olmayan değişkenlerle bu değişkenlerin alt endeksleri belirlenmiştir.

Ticari açıklık, yenilik konusundaki yoğunluk, ürün piyasası düzenlemeleri, işgücü piyasası düzenlemeleri ve kontrol değişkenler (beşeri sermaye ve üretim açığı) sabit olmayan değişkenler olarak çalışmada yer almıştır. Makaleye konu olan sabit değişkenler ise ürün piyasası düzenlemeleri, girişimcilikle ilgili prosedürler, kurumlar başlıklarından oluşmaktadır. Ürün piyasası düzenlemelerinin hem sabit hem de sabit olmayan değişkenler içerisinde gösterilmesinin nedeni alt endeks başlıklarıyla ilgilidir. Ürün piyasası ile ilgili sabit olmayan değişkenler içinde yer alan alt endeksler, elektrik, ulaşım ve iletişim sektörlerindeki düzenlemeler, bu sektörlerdeki giriş engelleri ve kamunun payıdır. Sabit değişkenlerle ilgili alt endeksler ise devlet kontrolü, girişimcilik engelleri ve yatırım-ticaret engelleri başlıklarından meydana gelmektedir.

Ampirik analizde yer alacak sabit ve sabit olmayan değişkenler belirlendikten sonra oluşturulan modeldeki katsayılar dinamik en küçük kareler yöntemi kullanılarak tahmin edilmektedir. Sonuçlar son otuz yılda OECD ülkelerindeki, rekabet edebilir olmayan ürün pazarı düzenlemelerinin

daha düşük TFV seviyeleri ile ilişkili olduğunu; yüksek yenilik ve rekabetçi ortamın ise daha yüksek TFV'ne yol açtığını ortaya koymaktadır. Ayrıca ürün pazarı düzenlemelerinin TFV üzerindeki etkisinin iş gücü piyasası düzenlemelerinin düzeyine bağlı olabileceği de ortaya konulmaktadır. Kurumsallaşmış kurumlar, daha iş dostu bir çevre, ticaret ve yatırım için daha düşük engeller gibi unsurlar Ar-Ge harcamalarının TFV'ne olan olumlu etkisini arttırmaktadır. Son olarak ülkeler arasındaki TFV farklarının, rekabet politikası, işgücü piyasası düzenlemeleri, ticaret ve yatırım engelleri ve kurumlar arasındaki farklılıklar ile önemli ölçüde açıklanabileceği çalışmada vurgulanmaktadır.

Erişim:

<http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/579ceba4-en.pdf?expires=1517321648&id=id&accname=guest&checksum=CFDB80C63A9CFB1A755834214F1F1C1A>

www.rekabet.gov.tr

Üniversiteler Mahallesi 1597. Cadde No:9 Bilkent Çankaya 06800 / ANKARA

Tel: (0312) 291 44 44

Faks: (0312) 266 79 20

Rekabet Bülteni'ndeki tüm fikir ve görüşler sadece yazarına ait olup, Rekabet Kurumu'nun resmi görüşünü yansıtmaz. Rekabet Kurumu, Rekabet Bülteni'nin içeriği ile ilgili olarak hiçbir hukuksal sorumluluk taşımaz ve kabul etmez.

The information and views set out in the Competition Bulletin belong to the writer and do not reflect the official position of the Turkish Competition Authority. The Authority, neither bears nor accepts any legal liability in regard to the Competition Bulletin.